

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल-२०१७

कक्षा - शास्त्रियतृतीयवर्षम् (SEM-6)

प्रश्नपत्रम् - ६

गुणाः - ७०

विषयः - फलितज्योतिषम्

Old Syllabus

समयः - ११:००-०२:००

दिनाङ्कः - १८/०४/१७

सन्दर्भग्रन्थः - केशवीयजातकपद्धतिः, षट्पञ्चाशिका

प्रथमान्विति: (Unit-1)

प्रश्नः - १ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सप्रसंगं व्याख्यां कुरुत । ०८

(१) मन्दाल्लग्नमिनात्कुजाच्च हिबुकं शोध्यं विधोर्भागवात्

माध्यं ज्ञादु रतोस्तमत्र रसभात्पुं त्यजेच्चक्रत ।

दिग्वीर्यं रसत्त्वथो समयजं रूपं सदा स्याद्विद

स्त्रिंशद्भक्तनतोन्नते शशिकुजाकीर्णां परेषां बलम् ॥

(२) त्र्यंशो व्यस्तखभस्य भूयमहतो योज्यस्तनौ द्विच्युतो ।

बंधो तेऽपि च सांगभास्तनुमुखाः संधिर्द्वियोगोद्धितः ॥

शून्यं सन्धिषु भावगेऽखिलफलं स्याद्भावसन्ध्यन्तरे

णाप्तं सन्धिखगातरं क्षयचयं भावा धिकेऽल्पे खगे ॥

(३) मेषादिगे सायनभागसूर्ये दिनाद्धजाभा पलभा भवेत्सा ।

त्रिष्ठा हता स्युर्दशभिर्भुजङ्गैर्दिग्भिश्चरार्धानि गुणोद्धृतान्त्या

प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्य साधनं कुरुत । ०८

(१) मध्यमग्रहात् स्पष्टग्रहसाधनस्य विधिं प्रदर्शयताम् ।

(२) अहर्गणानयनम्

प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु द्वयोः साधनं क्रियताम् । ०४

(१) क्षयमाससाधनम्

(३) तृतीयचरखण्डसाधनम्

(२) वारसाधनम्

(४) अयनांशसाधनम्

प्रश्नः - ४ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत । ०५

(१) सायनसूर्यस्य साधनं कथं क्रियते ?

(५) अयनांशानयने शकाब्दात् कति विशोध्यते ?

(२) स्पष्टसूर्यसाधने कस्य संस्कारः न भवति ?

(६) अहर्गणे शकाब्दः कति स्वीकृतः ?

(३) शीघ्रोच्चं नाम किम् ?

(७) सिंहाशोः लंकोदयमानं कति ?

(४) "अब्धिषट्कम्" इति कति ?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

प्रश्नः - ५ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्यां कुरुत । ०८

(१) मध्यस्पष्टयुतेर्दलो नितचलं चेष्टाकख्यकेन्द्रं कुजात्

स्यात्तच्चेद्भगणाच्चयुतं षडधिकं षडत्कृच्च चेष्टाबलम् ॥

(२) शुक्लेऽन्ते तिथित्दृगतैष्यतिथयो वीर्यं सतां भूच्युतं

पापानां द्विगुणं विधोरिदमथाहस्त्रयंशकेषु क्रमात्

सौम्यार्कार्कभुवां निशा शशिसिताराणां च रूपं सदे

ज्यस्याथांग्रिचयाद्वली किल समामासद्युहोरेश्वरः॥

(३) अर्कभोग्यस्तनोर्भुक्तकालान्वितो-

युक्तमध्योदयोऽभीष्टकालो भवेत्॥

प्रश्नः - ६ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८

(१) ग्रन्थाधारेण वर्गमूलानयनम्

(२) वर्षाद्यंशायुर्दयानयनम्

प्रश्नः - ७ निम्नलिखितेषु टिप्पणीद्वयं लिखत । ०४

(१) ग्रन्थानुसारं विशेषदशाक्रमं प्रदर्शयत

(३) ग्रन्थोक्तदशाक्रमः

(२) अन्तर्दशानयनम्

(४) नैसर्गिकबलनायनम्

प्रश्नः - ८ अधोनिर्दिष्टेषु पञ्चानाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०५

(१) चन्द्रेज्यौ कौ?

(५) उच्चरश्मि कथं साधनीयम्?

(२) सूर्येऽधिकबले क. आयुः साध्यम् ?

(६) ग्रन्थोक्त दशाक्रमे आद्य कस्य दशा ग्राह्या?

(३) अहर्गणानयने चक्रः कति भवति ?

(७) ग्रन्थस्य रचना कदा अभवत्?

(४) शुभग्रहाः के?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

प्रश्नः - ९ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्यां कुरुत ।। ०८

(१) होरास्थितः पूर्णतनुः शशाङ्को जीवेन दृष्टो यदि वा सितेन॥

क्षिप्रं प्रणष्टस्य करोति लब्धिं लाभोपयाते बलवाञ्छुभश्च॥

(२) चरे शशी लग्नगतो द्विदेहः पथोऽर्धमागत्य निवर्तते रिपुः ।

विपर्यये चाऽऽगमनं द्विधा स्यात्पराजयः स्यादशुभेक्षिते तु॥

(३) त्रिपञ्चलाभस्तमयेषु सौम्या लाभप्रदा नेष्टफलाश्च पापाः।

तुलाऽथ कन्या मिथुनं घटश्च नृराशयस्तेषु शुभं वदन्ति

प्रश्नः - १० अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि निबन्धं निबन्धयत । ०८

(१) कार्यसिद्धियोगाः

(२) प्रश्नाधारेण गमनागमनज्ञानम्

प्रश्नः - ११ निम्नलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उपरि टिप्पणीं लिखत । ०२

(१) प्रश्नाधारेण चौरज्ञानम्

(२) विवाहप्रश्नविचारः

प्रश्नः - १२ अधोलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः अतिलघूत्तरं लिखत ०२

(१) षट्पञ्चाशिकायाः कर्ता कः ?

(३) पूर्णशशाङ्कः कदा भवति?

(२) परोपकारस्य विचारः कस्मिन् भावात् भवति? (४) हिबुकः कस्य भावस्य संज्ञा?
